

خانه کتاب گُردی

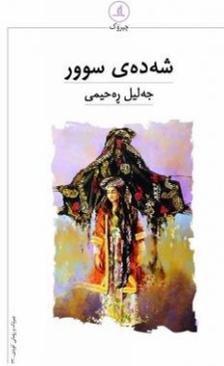
ناساندنی کتیبی «شهدهی سوور»

ناساندنی کتیبی «شهدهی سوور» به رهه می جهلیل رهحیمی

جهلال پوورحهسه ن

شناسانه کتاب: «شهدهی سوور»، جهلیل رهحیمی، چاپمه نی مانگ، سالی چاپ: ۱۳۹۸

ISBN: 9786008514725

Website: www.kurdishbookhouse.com

Telegram: <https://t.me/kurdishbookhouse>

تایبەت بە مائێر کتیبێر کوردێر

خویندنه وهیه ک بو کومه له چیرۆکی «شدهدی سوور» خانه کتاب گُردی

کۆمه له چیرۆکی "شدهدی سوور" له نووسینی چیرۆک نووسی مه هابادی "جهلیل رهحیمی"، له لایه ن چاپه مه نی "مانگ" چاپ و بلاو کرایه وه. هه له چینییه که ی "سوله یمان ئیبراهیم زاده" ئه نجامی داوه و به رپۆه به ری هونه ربیه که شی "مه سعوود ته ها زاده" یه. ئه و کۆ چیرۆکه 18 چیرۆک له 224 لاپه ره دا له خو ده گریت.

چیرۆکه کان به شیوه رئالیستی به ره مه هاتوون و زیاترینیان باسی ژیان له شار ده که ن. به تایبه ت شیوه ی ژیا نی خه لکی کورد له گیرانه وه کان دیار و ئاشکرایه. که لک وه رگرتن له رئالیسم ئیمکانی ئه وه ده دا تا شیوه ی ژیا نی کاراکتیر و فه زا و تیمی چیرۆکه کان شتیکی ته واو هه ست پی کراو و له بهر ده ستان بی ت. ئه وه ی بو چیرۆک نووس جیی سرنج و بایخه ئه و خال و دیارده نه ن که ئیمه له ژیا نی ئاسایی دا به رده وام له گه لیان به ره ورووین. له قسه و جو له ی پو ژانه مان ده یان جار تووشی دوخی له و شیوه یه دیین. به لام به بی ئه وه ی سرنجی تایبه ت و وردیا ن به دین لیان ت ده په رین و نابنه هو ی ختو که ی زه نی ئیمه، بو ئه وه ی بینه مایه ی دارشتنی گیرانه وه یه ک که له نه ایه ت دا چیرۆک ساز که ن.

ئه وه توانا و لی هاتووی نووسه ره که وه ک دوربینیکی وینه گرتن بتوانی ئه و کات و ساتانه ی به لای ئیمه وه زو ر ئاسایی تی په ر ده بن وینه ی لی بگری ت، سه بتیا ن بکات و له سو بژی کتیوی ته ی نووسه ر دا سه ر له نو ی جیگه یه کی دیاری کراویان بو ته رخا ن بگری ت و

خویندنهوهیهک بۆ کۆمهله چیرۆکی «شەدهی سوور» خانە کتاب گۆردی

بگێردرێنەوه. "جەلیل پەحیمی" یەكێ لهو دهگمەن نووسەرانهیه له پراو کردنی ئەو دەرڤەت و ساتانە دا و پراگواز کردنیان بۆ نێو جەهانی چیرۆکهکانی زۆر حازق و لێزانە. ئەو له هەڵبژاردنی شوێنی پروداو و گێرانەوهکان، هەڵبژاردنی نێوی کاراکتێرهکان، دیالۆگ و لەحنی کاراکتێرهکان نەیههویستوو له ژبانی ئاسایی و ئەو بابەتانهی دێنە بەر سرنجی لادبات و دوخێکی غەیره ریتال بەدی بێنیت. چیرۆکهکان له هه مان فهزای ئاسایی و بەردهست بەرهم دین.

خالی جیی سرنجی زۆر بهی چیرۆکهکان ئەوهیه که وهک بهشیکی پراوه له ژبانن. له شوینیک زۆر ئاسایی دەست پێدهکەن و هەر بهو سادهیهش جی دههیشترین. چیرۆکهکان کهمتر خویان بهوه دهبهستنهوه که حەتم دەبێ ئامانج و نەتیجهیهکیان بێت. وهک ئەوهی ئاستی پروداووهکان و هەرواتر رهوهندی بهرهوپیش چوونی چیرۆک داخوایتی. چیرۆکهکان زیاتر وهک بهشیکی له بران نەهاتووی درامای ژبانن که به پێی پێوست نووسەر بهشیک لهو درامایه مان بۆ هەڵدهبژێریت و دهیگێریتهوه.

له زۆر بهی چیرۆکهکان دا نووسەر تا ئەو جیهی بۆی کرایت له پراوانگهی زانای گشتی مه حدود کهلکی وهگرتهوه. ئەو نەیههویستوو تهواوی ژبان، کون و کهله بهری کاراکتێرهکانی بگێریتهوه. له سیستمی نۆره گرتهوه بۆ کاراکتێرهکان دهبینین خۆی بابەندی ئەوه نهزانیوه که به شیوهیهکی موهدهبانه کاراکتێرهکان

خویندنهوهیهک بۆ کۆمهله چیرۆکی «شەدهی سوور» خانە کتاب گۆردی

دەبێ بە پێی نۆبهی خۆیان بێنه نیو دیالۆگهکان و زۆر جار دیالۆگهکان و نۆبهکان له لایهێن دیتری کاراکتیرهکانهوه دەبدرین و بهو شیوهیه نیزیامی نۆره گرتنهوه دهشیویت. به تایبەت له چیرۆکی "کەوش فرۆشی برایم" ئەو دیاردەیه تەواو هەست پێکراوه. برایم و کەریم دوو کاراکتیری ئەو چیرۆکه بەردهوام قەسە یەک دەپرن، یا زۆر جار دیالۆگهکان به شیوهی ناتەواو جێ دەهێشتین و دیالۆگیکی دیکه دەست پێ دەکەن.

له چەند چیرۆک دا گێڕانهوه پابهندی نیوی چیرۆک و گێڕانهوه له فەزای سەرەتایی دا نامین، مەسەلەن له "دارچەربرقیک له نیوه پراستی کۆلان". ئەگەرچی چیرۆک سەرەتا خەریکه باسی دۆخی کمان بۆ دەکات که کچ بۆ ژوان شەوی له مأل هاتۆته دەر و له کاتژمێر یەک تا چوار له گەل دلدارهکە ی له نیو پۆله گەسک و گیای پەنا مایان خەریکی ژوانن. و به هەستانی بابی کچه له خەو و پێوه دانی دەرگای دەرۆزه رووداوی یەکه می چیرۆک دەست پێ دەکات. بەلام تا کۆتایی، چیرۆک بهو رووداوه پابهندی نابێ و له گەل هەلاتنی سالار له ژوانگه، خۆی به تیربرقیک دادەدات و سەر لێ شیواو، گێژ و دەم و چاو شەللی خوین به شەله شەله بەرهو مأل رادهکات. لهو کاتهوه ئیتر رووداوی دووه می چیرۆک دەست پێ دەکات، که گویا به هۆی کوژرانی پۆلیسیک هەموو کۆلان و شەقامه سەرەکییهکان قهلاجۆ کران و ئەو نووشی راکه راکه ی دەستی ئەو هیزانه دەبیت که هەموو شوینیکیان گرتوو. ئیستاش له دیویکی چکۆلهوه باسی ئەو رووداوه بۆ کەسیک دەکات.

خویندنه و هیهک بۆ کۆمه له چیرۆکی «شدهی سوور» خانه کتاب گُردی

یا له چیرۆکی "هەر جار گه‌رانه‌وه دا"، کاوه ئه‌گه‌رچی بابی مزلی له شار بۆ گرتوو و ئیستا له زانکۆ خه‌ریکی ته‌واو کردنی ده‌سه‌که‌یه‌تی، به‌لام بنه‌ی سه‌ره‌تایان هەر له ئاوایه. ئه‌و جاره که ده‌گه‌ریته‌وه له پ‌پ‌ی قسه‌کانی دایکی ئاگاداری دۆخی د‌ی و م‌الب‌اتی خ‌ویان ده‌ب‌ی. باسی ئه‌وه‌شی بۆ ده‌کات که گورگ هانۆته سه‌ر رانه مه‌په‌که‌یان و ک‌شانه‌ویه‌یان نییه. ئه‌و ته‌ما ده‌گر‌یت تا پ‌په‌که ده‌ست بداتییه و بۆ شه‌وی ب‌چ‌یتته لای شوانه‌کانیان. که‌چی دایک و باوک‌یشی خ‌ویان ئاماده ده‌که‌ن و له گه‌لی ده‌چن. من له‌و چیرۆکه دا به‌یتی سه‌یده‌وان به‌ شی‌ویه‌کی به‌رئاوه‌ژوو ده‌بینم، له سه‌یده‌وان دا باوک به‌ شی‌ویه‌کی نابه‌ئاگایانه سه‌یده‌وان ده‌کوژ‌یت و تراژیدیای کووشتنی کور به‌ ده‌ستی باوک بۆ هه‌میشه ده‌می‌ن‌یتته‌وه و به‌رده‌وام له لایه‌ن به‌یت بی‌ژه‌کانه‌وه ده‌گ‌یرد‌ر‌یتته‌وه. باوک به‌ کووشتنی کور ئاماده نییه ده‌سه‌لات راده‌ستی به‌ره‌ی داها‌توو ب‌کات. به‌لام له‌و چیرۆکه دا کاوه کات‌یک ته‌مای چوونه‌کی و لای رانه مه‌په‌که‌یان ده‌گر‌ی هەر ئه‌وه به‌ جو‌ر‌یک ده‌گ‌یرد‌ر‌یتته‌وه که سه‌ره‌تای کاره‌سات‌یکه که باب به‌ ویستی کور و نابه‌ئاگایانه له لایه‌ن خ‌ویه‌وه ده‌پ‌یک‌ری و ده‌کووژ‌ری. ئیتر ئه‌وه باب نییه که ئه‌و جاره کوره‌که‌ی ده‌کووژ‌یت. به‌لکه ئه‌و باب به‌ ئه‌وه‌ی ته‌سلیمی مه‌یلی کور‌ه‌که‌ی بی‌ت خ‌وی ده‌کووژ‌یت. ل‌یرادا به‌ مه‌رگی باوک، کات‌یک پ‌و‌لی ماش‌ین ده‌که‌وی‌ته ده‌ستی کاوه، ده‌رخه‌ری ئه‌و راست‌یه‌یه که جه‌ان و شی‌وه‌ی ژیان و نه‌ر‌یته‌کان به‌ره‌و گ‌وران.

خویندنه‌وه‌یه‌ک بو کومه‌له چیرۆکی «شده‌ی سوور» خانه کتاب گُردی

به‌و شیوه‌یه‌گێرانه‌وه‌ نیشا‌مان ده‌دات که ئیتر ده‌بێ ئاماده‌ی کۆتایی سیستمیک بین که عه‌بووی برای به‌جیا بوونه‌وه‌ ده‌یه‌ه‌ویست ژیا‌نی له‌ ژێر سه‌یته‌ره‌ی باوکی‌ پر‌زگار بکات. که ئه‌و کاره‌ساته‌ هه‌موو تێمکانه‌کانی ئه‌و جیا‌بوونه‌وه‌ی بو‌ هه‌ر هه‌موویان چێ ده‌کات.

چیرۆکی ش‌ده‌ی سوور پر‌وودا‌وی مندال بوونی فاقمی خێزانی سه‌یف ئا‌غا باس ده‌کات که هه‌ر جار به‌ شیوه‌یه‌ک ده‌گێردیته‌وه‌. سه‌یف ئا‌غا که سالیانیکی دوور و درێژه‌ وه‌جا‌خی کوپه‌ر و فاقمی دوایی خێزانی ئاوسه‌ و کاتی زانی هاوتوو‌ه. ئه‌و ناتوانی به‌رگه‌ی ژانی فاتم بگه‌ریت و له‌ قاوه‌خانه‌که‌ی په‌نا ئا‌وایی چاوه‌روانی هه‌والپکه‌ که هه‌ر جاره‌ی له‌ زه‌ینی خۆی دا جو‌ریکی ده‌گێریته‌وه‌. هه‌ر یه‌ک له‌و گێرانه‌وانه‌ له‌ زه‌ینی سه‌یف ئا‌غا دا هه‌ر جاره‌ی جو‌ره‌ ئه‌کتیک باس ده‌که‌ن که به‌ پپی ساغ و سه‌لیم مانی دایک و مندال، مردنی مندال و ساغ مانی دایک و مردنی دایک و مندال جیا‌واز ده‌بێ. بو‌ نمونه‌ له‌ گێرانه‌وه‌ی ساغ مانی دایک و مندال سه‌یف ئا‌غا په‌نجاییه‌کی ش‌ه‌ق له‌ ژێر پیا‌له‌ و ئیستکانی قاوه‌خانه‌که‌ داده‌نی و ش‌ده‌ی سوور دیاری ئه‌و مندال بوونه‌ی فاقمه‌ که به‌ هه‌زاران به‌دبه‌ختی وه‌ ده‌ستی هیناوه‌. به‌لام له‌ گێرانه‌وه‌کانی دیکه‌ دا هه‌ر ئه‌و بابته‌ جیا‌وازه‌. ئه‌و چاوه‌روانییه‌ سه‌یف ئا‌غاش به‌ گو‌رینی کاته‌کانی پو‌ژ نیشان ده‌درین که تا ئه‌و سا‌نه فاتم هه‌ر لێ نه‌بوته‌وه‌ و ئه‌و ناچار په‌نا ده‌باته‌ به‌ر خه‌یالاتی خۆی. هه‌تا جو‌ری چوونه‌وه‌ بو‌ مال و خه‌لات کردنی فاقمیش

خویندنهوهیهک بۆ کۆمهله چیروکی «شدهدی سوور» خانه کتاب گُردی

به شدهدی سوور ههر جیاواز دهبی. ئەو گێرانهوانه ههر جاره ی به شیوهیهکن وهک ئەوهی ئەو خهیاڵانه راستیهکن و روو ددهن.

چیروکی "عهلامهت پرسیاریکی گهوره"، باسی شۆرشیک دهکات که تیتی دا سهرکرده ههچ له رێبهری شۆرشهکان ناچیت، کزۆلهیهکی رپوهله که مهقام و پۆستهکهی نهک له بهر لێهاتویی و تایبهتمهندی کاریزمایی بهلکه تهنیا به هۆی پێوهندییه تایبهتهکان پێگهیشتووه. رپهریک که قهت جاریک بزه ی سهرکهوتنی له سهر لێو نهبوو. ئەو شۆرشه ی که رپهر ههر وا به سادهیی به دهستی هینا و ههر ئاوا به سادهیش پادهستی حکوومهتی کردهوه. رهسوو سووری قارهمانی داستان، کوری شهر و ئازاوه و ویست و ههز مل نادات بهو جۆره دارمان و نوشت هینانه. ئەگهچێ تهواو دژایهتی خۆی بۆ ئەو به دهستهوه دانه به دهنگیکی بهرز پادهگهیهنی و دلنایه ئەوهی خۆی به دهستهوه بدات یا ملی به پهتهوه دهکریت یا له زیندانهکان دا قوونی دهپرزیت. بۆیه ئەو تهمای خۆی دهگریت و بهرهو گهرمین دهئاژوی.

ئەوان که نزیک سهر سنوور بوونهوه و چاوهپروانی ئەوهن بزانی دۆخی شۆرش به کوێ گهیشتووه. هاتنی سماییلی کوری رهسوو ههموو موعادهلهکان دهگۆرێ. ئەو ههنگری ههوالیک و داوايه که. ههواله که دهگهیهنی و داواکهی که وهگرتنی پوله له بابی به چ ئاکامیک ناگات و مرخیش له گهڵ بابی دهکهوێته شهره قسه. بهلام

داواکهی له ئاکامیش دا هیچ ولامیکی نابن. بویه له ژیر لیزمه ی بارانیکی به هاری لیان داده بری و له شوینیک مه لاس ده بی تا ئه وهی که هه تیوی جگه رگۆشه ی بابی جی به جی ده کات. بابی به و به زمه ده زانی و ده ست به ئه سه له حه ده یه هوئ سمایل بکووژئی. راکه راکه و هه لات هه لات دۆخی ته نزاوی کو تایی چیرۆکه که یه. وه ک ئه وهی قاره مانئ شوپش نه ک هیچی له ده ست نه هات و ته نیا ئه وهی ده توانی بیکات تو قان دن، ترۆ کردن و کووشتنی رۆله و به ره ی داها توویه. سمایل فودی ئه و به ره یه یه. به ره یه ک که به هو ی نالی ها تووی ریه ر و قاره مانه که ی، ته نیا رۆله و نه وهی خو ی ده خه سیئتی. ئه و چیرۆکه ده یان ئاماژه ی راسته وخو ی هه یه بو سه رده می نو یی مرۆفی کورد. ئه و سه رده مه ی زۆربه ی هه ره زۆری سه ول و تی کۆشانه کانی به ره له دوای به ره کان به هو ی ریه ری ناکارا و قاره مانئ ناشاره زا به رده وام شکستی هیناوه و ئه و نه تیجه یه ی که ده بایه کورده کان وه ک زۆربه ی نه ته وه کانی دیکه پی گه یشتبایه ن به ده ست نه هاتوه.

له کو تایی دا پپو یسته بلیم: ئه گه ر چی سرنج و تیبینی من چه ند چیرۆکی ئه و کو چیرۆکه ی له خو گرت. به لام دیتری چیرۆکه کانیش خالی یه کجار به هیزیان تیدایه و ده یان نوکته و بابه تی ژیا نی ئیمه کورد ده گپرنه وه و به رجه سه ته ی ده که نه وه. پینسار ده که م حه تمه ن

خویندنه وه یه ک بو کۆمه له چیرۆکی « شه ده ی سوور » خانه کتاب گۆردی

دۆستان ئه و کتیبه به نرخه به ده ست بینن و بی خویننه وه که
ئه نجامی کۆمه لێک ئه زموونی نوین له چیرۆکی کورتی کوردی دا.

■ هاورێمان بن له مالی کتیبی کوردی:

■ Telegram: <https://t.me/kurdishbookhouse>

www.kurdishbookhouse.com